

al gesticht worden.
medische zending
derland uiteraard
standstijde besliss-
eten onze Kerke-
van den toestand
enaardige eischen
de aan een Hos-
orden? De weg,
ezwen, lijkt ons
Laat men eerst
komt. Dan een
le in Djogja zich
le wijze van wer-
hospitaal gevolgd,
hem voorlicht,
waar het nieuwe

onderzoek.

kan ons Gerefor-
eer van het Gena-
weer zooveel die-
reel rijker tot de
gebracht.
terp onderscheid
de klare, heldere
rband en de rijke
dat Genadever-
uitemendste uit-
le leerstuk niets
e weldaden; die
ziel van Gods
het aan de an-
dat deze kennis
ak is, die buiten
of zonder schade
wel gemist kan
d voor God, die
ons openbaarde,
de dingen die ons
in", dwingt ons
oog te schatten,
en nood. Want
kste erfenis mij
doodarm, daar-
en heb? Zeker,
in schulden zijn
dan die mij die
naar zoolang ik
in de klein der
aan al die schat-

l worden in die
verbond hangt
gemeente, voor
nder. Want dat
r één edelste
a Gods genade-
pilaar uit het
rijzen, maar het
wat God doet
olk uit te wer-
pond, of wilt ge
weer het funda-
zijn, eeuwig
fundament, dat
ligt, een oogen-
hebt ge aan
te danken. Te
t Evangelie en
enen en zegelen
te danken uw
in een zooveel
is; te danken
is waarin dat
te gestalte op-
geboorte en de
het geloof, die
heerlijking, die
verbonds" ons
uit dat Genade-
em de predi-
nand weg en ge-
los op zich
erlijke eenheid
r en de rechte

ook onjuister,
genadeverbond
t geslacht der
Wel heeft een
Jaar, door min
aan de markt
door Cocceus
cht, en kwam
eer verdachte
e bestudeering
ter tijdvak der
ver die dwaze
Zwingli en
s, Ursinus en
is, om slechts
de verbonds-
de ontwikkelde
hoof opstond.
thriften, voor-
mulier, gaan
wing uit. En
voorrede van
ieuwe Testa-
zien, hoe
roet op onze
reeds geheel
l was. Coc-
er van de ver-
in deze ver-
verkeerd elc-
bij de een-
nent verbrak,
bijgedragen
nastiger ge-
niet de rijke
maar juist
ing, die ten
g heeft ge-
de eenige
gt minstens
f, die, door
praktijk de
te en heer-
gen hebben
verbonds-
en die ont-

wikkeld hadden en gelijk ze zoo kostelijk-
schon in onze liturgische formulieren tot
uitdrukking is gekomen, past niet en kan
niet passen bij een volkskerk, waar de kerk
in de Kerk wordt opgenomen om haar te
„kerstenen“, en de sleutelen der tucht niet
meer worden gehandhaafd. Naar die mate,
dat de Kerk in haar uitwendige gestalte
zich verder verwijderd van wat de Kerk
van Christus in waarheid moet zijn: de
„vergadering der Christgelovigen“, wordt
de verbondsbeschouwing der gemeente, de
verbondsprediking en de verbondsbieding
der sacramenten steeds meer een onwaar-
heid. Een Kerk, die in haar Avondmaals-
formulieren u zeggen komt: „En opdat wij
vastelijk zouden gelooven, dat wij tot die
genadeverbond behooren, nam de Heere
Jesus in zijn laatste Avondmaal het brood,
en als Hij gedankt had, brak Hij het en
gaf het Zijne discipelen en zeide: „Neemt,
eet, dat is mijn lichaam, hetwelk voor u
gegeven wordt“, en dan toch tot die Avond-
maal noodigt degenen, bij wie zelfs alle
spoor van godvruchtigen wandel gemist
wordt, maakt zich schuldig aan leugen. En
evenzo een Kerk, die in het dankgebed
na den doop God dankt, dat „Hij ons en
onze kinderen, door het bloed van zijn lieven
Zoon Jesus Christus, alle onze zonden ver-
geven en ons door zijn Heiligen Geest tot
lidmaten van Zijn eeniggeboren Zoon en
alzo tot Zijne kinderen aangenomen heeft“,
en toch het dult en toe laat, dat duizenden
van deze gedoopte kinderen in allerlei god-
deloosheid opgroeien, vergrijpt zich aan de
waarheid.

Dat is dan ook gevoeld door de teederder
zielen, die ernst met de verbondsgedachte
maakt. Vandaar dat een godzalig man
als Lodensteijn weigerde langer het Avond-
maal te bedienen, en dat andere predikan-
ten te Utrecht het Doopsformulier op eigen
houde gingen wijzigen. En waar dat ver-
zet niet hielp en de zooveel betere weg,
dien Voetius aanwees, helaas niet gevolgd
werd, moest er toen voor de ontruste
conscientien wel een slaappmiddel worden uit-
gedacht. De Volkskerk wilde men niet op-
geven; de „nudere reformatie“, waarop
Voetius en zijn kring aandrong, stuitte op
de laksheid der ambtsdragers. En waar men
toch niet breken wilde met de Kerk der
Vaderen, omdat het Labadisme zoo droef-
geleerd had, waarop zulk een zondig sepa-
ratisme uitlep, werd toen de heerlijke be-
lijdenis van het Genadeverbond verminst,
ontleed, van haar geestelijke kracht be-
roofd. Het „geheiligd zijn in Christus“, dat
onze Kerk van onze kinderen bij den Doop
belijdt, werd opgevat van een „uitwendige
verbondsheiligheid“. De beloften van het
Genadeverbond werden conditioneel gemaakt;
God bood aan allen genade en verzoening
aan en verzegelde dat aanbod in het sacra-
ment aan heel de gemeente; maar of die
weldaden persoonlijk ons deel werden, hing
af van ons geloof. En nog verder voort-
gaande op dezen eenmaal ingeslagen weg
kwam men toen tot de heillooze onderschei-
ding van het uitwendig en inwendig ge-
nadeverbond; het uitwendig genadeverbond
met zijn sacramenten was door God inge-
steld voor ieder uitwendig fatsoenlijk levend
lid der gemeente, maar bracht geen de
minste wezenlijke genade mede. En daar-
naast stond dan het inwendig genadever-
bond, dat God de Heere sloot met de waar-
achtige geloovigen en dat geheel in de
diepten van het innerlijk zieleleven weg-
school. Toen verloor de leer van het Genade-
verbond al haar kracht en troost. Want dat
uitwendig Genadeverbond met zijn sacra-
menten had voer de zaligheid geen het
minste belang, was evengoed voor den schijn-
Christen en mondbelijder, als voor Gods
echte kind. En alle klem en alle nadruk
viel op dat inwendig genadeverbond, dat
buiten Kerk en Sacrament om, gansch per-
sonlijk tusschen de zoekende ziel en God
tot stand kwam. Het Sacrament was een
uitwendige ceremonie geworden; de Kerk
een gemeend gezelschap; de prediking ging
op in deugd-prediking of in methodistischen
bekeeringssijver. En geheel los naast en
meest tegenover dat uitwendig verbond en
die uitwendige Kerk en die uitwendige
sacramenten kwam toen het leven der waar-
achtige kinderen Gods te staan, die in ge-
zelschappen elkaar zochten, in mededeeling
van elkaars bevindingen geestelijk voedsel
zochten en zich laafden aan het innige Chris-
tendom van Schortinghuis of Lampaansche
gestaltelijke theologie.

Over die kringen den staf breken doen we
daarom niet. Wie de historie onzer Kerk kent,
weet, dat de schuld van dit te loor gaan
van de heerlijke verbondsbeschouwing onzer
vaderen niet bij hen ligt, maar bij de
gansch oppervlakkige en uitwendige verbonds-
opvatting van de 18e eeuw. En
vooral mag nooit vergeten worden, dat
terwijl in de Kerk steeds meer de wereldsch-
geestelijkheid toenam, allerlei ketterij vrij spel
 kreeg en het rationalisme overheerschend
werd, het waarachtige geestelijke leven
 juist in deze kringen en gezelschappen be-
 waard is gebleven, zij het dan ook in vaak
 ziekelijke vorm. En menig jeugdig predi-
 kant, die in onbesuisden ijver en niet zonder
 eenzijdigheid de verbondsbeschouwing onzer
 vaderen op den kansel bracht en bij deze
 „oude vrouwen“ op tegenstand stuitte, mocht
 zichzelf wel eens afvragen, wat er van ons
 land en volk zou worden zijn zonder dit
 „overblijfsel der genade“, dat God ons in
 de dagen van afval liet. Een ongeslepen
 diamant heeft toch altoos meer waarde dan
 het schitterendst geslepen kristal; gouderts
 dan het blinkendste koper. En het toont al
 zeer weinig geestelijk onderscheidingsver-
 mogen, wanneer men om den ruwen kant
 den diamant verwerpt of het gouderts
 niet weet te waardeeren, omdat het met
 alligie is vermengd.

Maar al achten we het geestelijk leven
 en de teedere godvrucht, die in deze krin-
 gen bewaard bleef, hoog, toch neemt dit
 niet weg, dat hun verzet tegen de verbonds-

beschouwing niet goedgekeurd worden mag.
Tegen elke eenzijdige overdrijving, waar-
door het geestelijk leven schade kan lijden,
wenschen we even bevestiging als zij te protes-
teeren. Maar wat God in zijn Woord ons
leert, wat onze vaderen als kostelijken schat
uit de goudmijn van Gods Woord hebben
opgedolven, wat de bezielden rijke taal
des geloofs is, die door heel onze liturgie
heenklinkt, kan en mag niet worden prijs-
gegeven. Aan de juiste verbondsbeschou-
wing hangt heel de leer der Kerk en der
Sacramenten. Hier mogen we, zelfs al gold
het hen, die geacht worden pilaren der
Kerk te zijn, geen voetbreed wijken. Omdat
de waarheid Gods voor ons hooger staat
dan het oordeel der menschen.

Officiële Berichten.

Rapport Predikantstractementen aan de
Gereformeerde Kerken in de Classis
Woerden.

(Slot.)

Geliefde Broeders.

3. En in de 3de plaats mag het belang der
Dienaren en de veranderde levensstandaard
niet uit het oog worden verloren.
Het is onbillijk, dat wie tot aan zijn 25ste
jaar op de schoolbanken zit en al dien tijd
niet alleen niets verdient, maar in normale
omstandigheden circa 8000,— gulden verstu-
dent, dikwijls niet alleen nooit iets van dat
kapitaal terugziet, maar ook nog, om zijn gezin
met eere te onderhouden, er dikwijls van zijn
geld, dat hij nog mocht overgehouden hebben,
moet interen. Dan gaat hij met zorg van den
eenen dag in den anderen. Dit gaf, volgens de
klacht van den bekenden Engelschen Taal-
Owen, aanleiding, dat er reeds in vroeger dagen
zoo weinig jonge mannen van meer aanzien
lijken huize voor predikant studeerden.

Ook wordt rekening gehouden met den voor-
al in de laatste jaren zeer verhoogden levensstan-
daard. De salarissen van schier alle ambtenaren
zijn daarom aanzienlijk verhoogd, maar de Diena-
ren des Woords hebben over het algemeen
daarin niet van betrekken gedeeld. (Wel in de
uitgaven, niet in de inkomsten.)

In de stad, maar ook ten platten lande is
een Predikant een der meer aanzienlijken.
Daarmee moet hij rekenen in de verzorging
van zijn gezin en als hij voor het voetlicht
treedt. Dat wordt van hem verwacht. Voor
verschillende Christelijke doeleinden moet hij
niet alleen bijdragen, maar zelfs voorstaan.

Op grond van deze overwegingen aarzelt uwe
Commissie niet, u te adviseren, dat ernstige
aandacht worde gewijd aan de verbetering der
Predikantstractementen in het algemeen en
van sommige zeer kleine in het bijzonder. Wel
is het gemakkelijker te zeggen: verandering is
noodig, dan den weg aan te wijzen, waarlangs
het geschieden kan. Maar als lichtpunt in dit
vraagstuk mag gewezen op aanzienlijke onthef-
ting van geldelijke druk, die om Christen-
ten deel valt door de Schoolwet. En wij vragen
met alle vrijmoedigheid: ligt daarin niet een
aangewezen weg om nu ook eens te gaan den-
ken aan de vele noodlijdende Predikanten?

Moelijk zal kunnen worden beweerd, dat, hoe
hoog veler overvaardigheid ook te roemen valt,
in alle kerken de hoogste spaarkracht alreede
wordt bereikt. Waar de kleinere kerken al het
mogelijke doen, daar zijn de grotere en ster-
kere groepen om te helpen, opdat niet de eene
gebrek lijde en de andere overvloed hebbe,
maar er, naar des Apostels woord, „gelijkheid“
zij.

Nu heeft uwe Commissie de poging van de
kerk van A toegejuicht, die niet alleen in haar
voorstel zegt dat, maar ook op *weke wijze* er
verandering kan komen.

In overleg met den kerkeraad, door een
tweelal broeders in de Commissievergadering
vertegenwoordigd, hebben wij de eer het voorstel
van A. met enkele wijzigingen u voor te leggen
en in uwe zeer ernstige overweging aan te be-
velen.

Het eenigzins gewijzigde voorstel luidt nu
aldus:

Voorstel I. a. Er zal in geen kerk een
Candidaat beroepen worden op een tractement
minder dan f 1000,—.

b. Na volbrachten 4 jarigen diensttijd is het
wenselijk, dat het tractement op f 1200,—
is gebracht, zoo mogelijk met successievelijke
jaarlijkse verhoogingen van f 50,—.

c. In bijzondere gevallen kan, nadat door den
kerkeraad eene verklaring van den te beroepen
leeraar, dat deze een geringer tractement voor
zich geroepen acht, is overgelegd, door de
Classis verlof tot beroeping gegeven worden met
ter zijde stelling van het onder a en b bepaalde.
De genoemde verklaring zal echter telken
jare bij de kerkvisitatie in zulk eene kerk ver-
nieuwd worden. Zoo zij om voldoende redenen
achterwege blijft, is de kerk geroepen het tracte-
ment te verhoogen.

II. Niet alleen wordt het minimumtractement
bepaald, maar ook worde gezorgd, dat het er
kome.

En wel op de volgende wijze:

a. De kerken, die tot nog toe geen f 1000,—
gaven, verplichten zich het tractement daarop
van de heerlijke verbondsbeschouwing onzer
vaderen niet bij hen ligt, maar bij de
gansch oppervlakkige en uitwendige verbonds-
opvatting van de 18e eeuw. En
vooral mag nooit vergeten worden, dat
terwijl in de Kerk steeds meer de wereldsch-
geestelijkheid toenam, allerlei ketterij vrij spel
 kreeg en het rationalisme overheerschend
werd, het waarachtige geestelijke leven
 juist in deze kringen en gezelschappen be-
 waard is gebleven, zij het dan ook in vaak
 ziekelijke vorm. En menig jeugdig predi-
 kant, die in onbesuisden ijver en niet zonder
 eenzijdigheid de verbondsbeschouwing onzer
 vaderen op den kansel bracht en bij deze
 „oude vrouwen“ op tegenstand stuitte, mocht
 zichzelf wel eens afvragen, wat er van ons
 land en volk zou worden zijn zonder dit
 „overblijfsel der genade“, dat God ons in
 de dagen van afval liet. Een ongeslepen
 diamant heeft toch altoos meer waarde dan
 het schitterendst geslepen kristal; gouderts
 dan het blinkendste koper. En het toont al
 zeer weinig geestelijk onderscheidingsver-
 mogen, wanneer men om den ruwen kant
 den diamant verwerpt of het gouderts
 niet weet te waardeeren, omdat het met
 alligie is vermengd.

Maar al achten we het geestelijk leven
 en de teedere godvrucht, die in deze krin-
 gen bewaard bleef, hoog, toch neemt dit
 niet weg, dat hun verzet tegen de verbonds-

De arbeid te Essen v/d Ruhr gestaakt.
Van verschillende zijden krijg ik in den
laatsten tijd het verzoek, om toch eens te willen
mededeelen, hoe het staat met den arbeid der
classis Zutphen onder de Hollanders te Essen
v/d Ruhr.

Men heeft, naar het schijnt, over het hoofd
gezien, wat namens de classis Zutphen door
middel van het verslag harer vergaderingen
aan de Kerken werd bericht.

Daar het mij te druk wordt, alle vragers
en belangstellenden hoofd voor hoofd op de hoogte
te brengen, zij het mij vergund, langs dezen
weg nogmaals te berichten, dat genoemde
Evangelische arbeid te Essen is gestaakt, of
liever, dat die arbeid moet worden opgegeven
wegens gemis aan voldoende steun.

Meermalen werd op het hooge belang van
dien arbeid voor de Hollanders en in 't bijzonder
voor de vele Gereformeerden in de Deutsche
industrielanden gewezen. Maar voor Essen
kwam geen geld! We moesten dus, na langen
tijd te hebben voortgesuikeld, ten slotte nood-
gedrongen onze landgenoten en onze broeders
en zusters te Essen wel aan hun lot overlaten.
Dat smartt ons! Te meer, omdat men nu
in ons land belangstelling begint te toonen.
Zoo gaat het wel eens meer.

Jammer, dat die belangstelling zich zoo laat
openbaart!

Tot de honderden van Hollanders te Essen
en omstreken, die aldaar verbetering van maats-
schappelijke positie zochten en vonden, behooren
ook tientallen van „Gereformeerden“, die nu
onbeaard en ongewaarschuwd meegesleurd
worden in den machtsigen maatschappij van
verleiding of van oppervlakkigen godsdienst.

Naar den mensch gesproken zijn ze, zoo al
niet voor 't Koninkrijk Gods, dan toch zeker
voor de Geref. religie verloren!

En nu nog een vriendelijk verzoek.

Naar Essen v/d Ruhr vertrekende leden van
Geref. Kerken en Kerkeraaden gelieven nota te
nemen van het adres van een der broeders
aldaar, n.l. van W. Hartmann, Heisterstraate 26,
Athenes. Wellicht, dat op den duur, onder
Gods zegen, door hem en anderen nog weer
een „kern“ kan gevormd worden, waarvan een
nieuwe, geronde en, laat ik hopen, krachtig
gesteunde actie kan uitgaan.

Verantwoording van de laatste giften, bij mij
ingekomen, geschiedt binnen kort.

Om misverstand te voorkomen, nog eenmaal:
Te Essen allen is de arbeid gestaakt. Te
Duisburg, Homberg (adres: A. Riedstra, Hotel-
mühle bei Heiligenhaus) en Ruhrort bestaan
Geref. Kerken.

DS. G. RENTING.

Wintertijds, 23 Oct. 1906.

Aan de Kerkelijke bladen wordt dringend
verzoekt, dit schrijven te willen overnemen.

Agendum voor de vergadering van
Geref. Kerken in de classis Gouda,
te houden D.V. op Dinsdag 6 Nov.
1906, aanvang voormiddags 9 uur
in de Noordkerk aan de Tuinmarkt
te Gouda.

1. Opening namens de roepende kerk. 2. Ouder-
zoek der credentiebrieven. 3. Aanwijzing van
het Moderamen. 4. Lering en vaststelling der
notulen. 5. Ingekomen stukken. 6. Instructie.
7. Rapport van Kerkvisitatoren in zake de
gehouden visitatie. 8. Bezwaarschrift van Br.
V. v. H. tegen handelingen van den Kerkeraad
van O. 9. Schriftelijke aanvragen van hulp-
behoevende Kerken. 10. Besluiting voor hulp-
behoevende Kerken. (Zie II c. 2. Acta der Syn.
van Utrecht 1905, Bijlage LXXIX). 11. Rondvraag
naar Art. 41 K.O. 12. Regeling der consulent-
schappen en vacature beurten. 13. Storting der
collecten voor de Theol. Fac. der V.U. en
hulpbehoevende studenten. 14. Verffming der
classicale kosten. 15. Rekening en verantwoording
door de onderscheidende deputaten. 16. Aanwij-
zing van de roepende Kerk voor de volgende
vergadering. 17. Toepassing 200 noodig van
Art. 43 K.O. 18. Lering der korte notulen.
19. Sluiting der vergadering.

Namens de roepende Kerk van Gouda B.:

JOH. S. LANGEN, *preses*.

J. F. DE NOOY, *scriba*.

Gouda, 19 Oct. 1906.

Zending onder de Joden.

Ter voorkoming van noodeloze correspon-
dentie, worden Kerkeraaden en Zendingvereeni-
gingen vriendelijk verzoekt, met uitnodigingen
voor spreekbeurten zich te wenden tot Ds. A.
van Veen te Rotterdam, en liefdevol te
zenden aan den WelEd. Heer N. Koops, Haring-
vliet 101, Rotterdam.

Werde de tweede kennisgeving s.v.p. ook
behaardig door particulieren. Moge voorts de
belangstelling in het heil van de
beiminden om der vaderen wil, hoe langer hoe
meer toeneemen!

E. KROPPVELD.

President van de Deputaten al hoc.
Rijswijk, 23 Oct. 1906.

Kort verslag van de na-sitting der
Partic. Synode van Z. Holland
(mid. ged.) gehouden te Rotter-
dam, 9 October 1906.

1. De preses opent de vergadering te 10
uur op de gebruikelijke wijze. Twee afgevaar-
digden zijn afwezig. De notulen worden on-
gewijzigd vastgesteld. Eenige ingekomen stukken
worden voor kennisgeving aangenomen.

2. De daarvoor aangewezen deputaten rap-
porteren over de vermeerdering van het aantal
classen. Aan al de kerken en classes was een
ontwerp daarvan toegezonden. In de
cl. Dordrecht en Gorinchem was men hiernaede
vereendigd; de cl. Brielle had ernstige bezwa-
ren te hunner kennisse gebracht; in de cl. Rot-
terdam achtte de meerderheid eene classen-
breiding thans niet wenselijk, terwijl verschil-
lende kerken eenige wijziging in de saamvoeging
der kerken voorstelden. Ter meerdere gelijk-
making van de cl.

Rotterdam en Schiedam stellen de deput.
voor, hun ontwerp in zoverre te wijzigen, dat
de kerken van Hoogvliet en Poortugaal bij
Schiedam worden gevoegd. Het schrijven der
cl. Brielle wordt nog gelezen en nader toegelicht
door de afgevaardigden. Eveneens worden ge-
lezen de brieven, over deze zaak aan de Synode
gezonden door de kerken van Pernis en Maas
sluis B, terwijl een objectief relaas der in de
cl. Rotterdam gezonden bezwaren door de afge-
vaardigden wordt gegeven.

De Synode neemt met alle stemmen het ont-
werp der deputaten over te de door hen voorgestelde
wijziging aan; verklaart uitdrukkelijk, dat
uit deze cl. indeeling geen enkele vermeerde-
ring van financielen last voor eenige kerk
voortvloeit; benoemt eene Commissie, bestaande
uit de brs. E. Douma, Drost, Gootte, de Jonge,
Mol, Sieders, Singels en Snoek, welke 23 Oct.

zal vergaderen om de nieuwe financiële verhou-
dingen der classes te regelen; bepaalt, dat de
nieuwe indeeling in werking treedt met 1 Febr.
1907 en dat te voren de oude classes nog eens
samenkomen om de maatregelen te nemen,
welke het gevolg zijn van dit besluit, en wijst
de kerk van Barendrecht aan om voor de eerste
maal de nieuwe cl. Barendrecht samen te roe-
pen, idem Hellevoetsluis voor de cl. Brielle,
Dordrecht, voor de cl. Dordrecht, Rotterdam A
voor de cl. Rotterdam, Schiedam voor de cl.
Schiedam, terwijl de cl. Gorinchem ongewijzigd
blijft.

Enkele benoemingen in deputaatschappen,
welke uit de classesvermeerdering voortvloeien,
worden gedaan. Aan de Synode van het noordel.
ged. zal worden voorgesteld, het getal harer
deput. voor art. 11 en 13 K. O. ook op 6 te
brengen.

3. De Synode besluit met alle stemmen tot
samenwerking der kerken van Z. Holland (mid.
ged.) met Rotterdam B in de Zending. In be-
handeling komt het op de classes gebrachte con-
cept der voorwaarden hiervoor. De afgevaar-
digden der classes geven verslag van het in de
vergaderingen hieromtrent besloten. De daar-
voor aangewezen commissie stelt eenige wijzi-
gingen voor, welke het gevolg zijn van de clas-
sesverandering. Het aldus gewijzigde concept
wordt met alle stemmen goedgekeurd, zoodat
is beslist, dat de medische hulpdienst het eerst
zal worden ter hand genomen; dat het aantal
deputaten 20 zal wezen, waarvan Rotterdam B
er 10 benoemt en 10 worden gekozen door de
Synode op voordracht der classes, en wel uit
de cl. Rotterdam 3, Schiedam 2, Dordrecht 2,
Barendrecht 1, Brielle 1 en Gorinchem. Voorts
worden eenige bepalingen gemaakt aangaande
het rapporteren en de financiële bijdragen, en
wordt aan de Zendingadeputaten opgedragen de
samenstelling eener nieuwe acte van samen-
werking op den grondslag der voorgenomen
voorwaarden.

4. De assessor dankt den preses voor zijne
leiding en gaat voor in de dankzegging aan den
Heere, waarna de Synode is gescheiden.

Namens het moderamen:

J. DOUMA, *rite Scriba*.

Buitenland.

Duitschland. De crisis op Theolo-
gisch gebied.

De Duitse Kerken doorleven een crisis
noot te voren. De strijd tusschen geloof en on-
geloof is heviger dan ooit. Onlangs voerde
hieroover professor Bornhäuser te Halle het woord.
Hij betoogde, dat aan de ééne zijde geroepen
werd: „Wij willen geen Christenen zijn“ en aan
de andere zijde: „Wij zeggen, dat wij zulke
goede Christenen zijn als iemand anders?“ Dan
weer heet het: „Wij meenen dat de Evan-
gelische kerk niemand zoo bitter noodig heeft, als
ons“. Daarom gaan die moderne Theologen
wakker aan den arbeid, om hun geloof (?) uit
te dragen op de markt des levens en te pre-
diken in de scholen en huizen. Zij twijfelen niet
aan de juistheid van het wetenschappelijk on-
derzoek, zij zijn overtuigd van de onmacht van
hen die aan het geloof der Kerk vasthouden,
en strijden nu voor de nieuwe godsdienstige be-
zieling van ons volk, overtuigd dat de over-
winning hunner is en dat de vrucht van hun wer-
ken weldra zal geplukt kunnen worden. Ja,
menigen denkt dat het niet meer zaak is de
ouderkende massa te beaarden, zij zijn nu
medeliden voor de rechtinnigen, die men be-
trachten moet van den nat. koud en fanatiek
makenden last hunner dogma's.

Wat zal het gevolg van hun optreden zijn?
Het is niet moeilijk te voorspellen. De geschie-
denis van het Christendom bewijst te duidelijk,
dat een Christendom zonder Christus geen
belofte van duurzaamheid in zich draagt. Zou
het der Theologie zonder Christus gelukken tot
alleenheerschappij in de kerk te komen, of
mocht het haar gelukken den bovenoot te
krijgen, dan zou zij het Evangelie van Jesus
Christus niet kunnen dooden, maar wel zou zij
de kerk versatigen.

Dergelijke genigissen tegen de diertheid,
waarmede het ongelooft het hoofd opsteekt, zijn
seker uitnemend. Maar helaas niet men ge-
wagelijzers, die de Kerk des Heeren bevrij-
den van een zooveel die haar binnen hare
muren bestrijden en verwoesten. Men richt
„Gemeinschaften“ op, en sommige rechtinnige
predikanten zijn daarvoor, anderen er tegen,
maar tot een strijd om Zion's muren op te bou-
wen komt het niet. En toch is juist dit, zooals
wij de dingen inzien, dringend noodig.

Merkwaardig is hetgeen dezer dagen besloten
werd op de algemeene vergadering van den
„Evangelischen bond“. Op den Katholieken dag
te Essen hadden de Roomsche geestelijken voor-
geslagen, met de Evangelischen zich te verbinden
om den politieke strijd geenszamen te
strijden. „De Evangelische bond“ heeft de toe-
gestoken hand van den „Katholiekendag“ ech-
ter afgewezen „wij daarin de poging gesien
werd, de macht van de Centumpartij, die in
de eerste plaats de Roomsche belangen voor-
staat, te versterken en die vrijheid voor de kerk
te helpen veroveren, die onoverwinnelijk is met
de grondstellingen van den souverainen nationa-
len staat en die eene voortdurende bedreiging
van den confessionneelen vrede betekent.“

Daarentegen sprak de Evangelische bond uit
dat hij wilde: „Vrije ontwikkeling van de levens-
krachten der Reformatie, welke van oudsher
bleken het volk en den staat te kunnen omhoo-
houden; saamwerken met allen die het vader-
land willen dienen op elk gebied van de Chris-
telijke beschaving en volkswelvaart. Maar geen
verbond met het centrum en geen politieke steun
voor die parlementaire vertegenwoordiging van
de belangen der Roomsche Kerk. Deze Kerk is
geen bolwerk tegen de Revolutie en Omwentel-
ing, en ten slotte was elk bondgenoot van het
Ultramontanisme de bedrogene.“

Het is opmerkelijk dat de mannen van den
Evangelischen bond toonen nog niets te hebben
geleerd. Het Roomsche Centrum heeft, na jaren
lang te hebben gestreden, ten slotte de Mei-
wetten afgeschaft gekregen, die een keten waren
voor de Roomsche Kerk. Onder leiding van
den staatsman Windthorst werkten zij wel met
socialisten samen om hun politiek doel, de vrij-
making der kerk, te bereiken. Ten slotte moest
zelfs de ijzeren Kanselier von Bismarck voor
de macht van het Centrum wijken. Nu hebben
de ware vrienden van de Evangelische kerk
alijd geroepen om „meer vrijheid en zelfstan-
digheid voor de Evangelische kerk“. Door een
bondgenootschap met de Centumpartij ware
dit te verkrijgen. Doch de door de Roomschen
toegestoken hand wordt geweigerd!

Liever spreekt de Evangelische Bond van de
rechten van den „sovereinen nationalen staat“
om daarmede aan te duiden, dat hij met beide
voeten op den bodem van de beginselen der

revolutie staat, en daardoor te bewijzen dat hij
in de eerste plaats geen bolwerk kan zijn tegen
de revolutie en de anarchie.

Gemengd Nieuws.

Invoeldrijke mannen hebben de handen ineen
geslagen om te verkrijgen, dat in de Westminster
Abbey van Londen een gedenkstoon zal geplaatst
worden voor John Bunyan. De deken van West-
minster heeft geweigerd toe te staan een gedenk-
steen in den Abbey te plaatsen ter gedenkenis
van Herbert Spencer.

In de laatste dagen heeft men te Parijs op initia-
tief van den bekenden publicist Henri des Houx
een „Liga der Katholieken van Frankrijk“ ge-
vormd, met het doel cultus-vereeningingen, gelijk
die door de wet geëischt worden, te stichten. Deze
cultusvereeningingen zouden dan van de regering
de beschikking over de kerkgebouwen krijgen, en
deze vereeningingen zouden ze aan de Roomsche
geestelijkheid aanbieden, gelijk dit door den
minister Briand voorgesteld is. Maar deze cultus-
vereeningingen zullen, zoolang de wet op scheiding
van kerk en staat gehandhaafd blijft, door de
Roomsche geestelijkheid nooit aangenomen worden.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

TWEE WERELDEN.

V.

HET KAADSEL OPGELOST.

Er heerschte geen kleine verbazing op het
dorp, toen bekend werd wat 't lam in zijn
testament had bepaald. En dat was geen
wonder.

Daar ik, zoo had de oude man laten schrij-
ven, een gevonden kind ben, gelijk ook mijn
vrouw was, en dus bij mijn weten geen betrek-
kingen heb, wijl mijn lieve dochter is gestorven,
zoo laat ik de Zandhoeve en al wat ik verder
heb, na, aan het dorp waarin ik zooveel jaren
heb gewoond. Ik heb er veel goeds ge-
noten, en ben daarvoor, gelijk aan God, ook
dankbaar aan de menschen.

Daarom verzoek ik, dat van het geld dat ik
heb nagelaten, de hoeve zal worden verbouwd,
tot woningen voor veertien gezinnen en een
huis voor den opzieners. Ze zullen daar vrij
wonen, zonder kosten, voor hun leven, zoo zij
zich niet misgaan, en ook een stuk land
hebben, om zich van de opbrengst te onder-
houden.

Verder werd gezegd hoe de inrichting zou
staan onder 't beheer van eenige aangewezen
personen, die weer anderen konden kiezen, als
er uitvielen enz. Ook dat de Zandhoeve nooit
mocht verkocht worden, behalve het land dat na
den bouw overbleef.

Ouder meer, zei Claes Pieterszoon ook
nog dit:

Het is mij niet onbekend, dat velen in dit
dorp mij voor een schraapzuchtig man, ja een
vrek hebben gehouden, in de laatste jaren.
Toch ben ik zulks niet geweest. Maar na den
dood van mijn vrouw en kind was altijd mijn
gedachte, hoe ik aan eezame, goede lieden in
deze plaats, hulp zou bieden tot hun onder-
houd om met eeren te leven. Ik overacht dat
de Zandhoeve daartoe dienen kon, als boven
beschreven, doch ik had bij lange niet genoeg
voor alles wat daartoe geëischt werd. Zoo heb
ik aan

zoover ik weet, heeft twee eeuwen lang, nooit een der huizen een week ledig gestaan. In het voorportaal van het opzienershuis werd een groot schilderij opgehangen, een lam voorstelende. Mocht iemand niet begrijpen wat die schilderij daar beduidde, dan werd hem dat verteld in een lang vers, dat er onder was geplaatst. 't Gedicht zelf echter kan ik u niet mededeelen.

De vreemdeling had aandachtig toegelust, toen het meisje voorlaas, en van tijd tot tijd iets opgeteekend. Toen 't was afgeloopen en hij ook vele papieren ingezien had, zei hij vriendelijk dank. Het door Rika geschrevene nam hij mee.

Niet lang daarna kreeg elk van de heeren, die de Zandhoeve bestuurden, het tijdschrift tehuis gestuurd, waarin verhaald werd hoe de stichting was ontstaan, gelijk we hier boven zagen, en ook wie de mannen waren die thans tijd noch moeite spaarden, om de zaak in stand te houden. Zulk een geschrift kregen grootvader en Rika's ouders en zij zelf ook, en allen van den heil aardig, dat de geschiedenis die de meesten zelf heel slecht kenden, nu eens duidelijk en juist werd verhaald. Ieder in het dorp die maar wilde, kreeg het verhaal te lezen. 't Bijldst van allen echter was Rika, die behalve het geschrift, ook een pakje ontving, dat toen zij het opende, een zilveren knipbeursje bleek te bevatten, die destijds in de mode waren. Dat was, schreef de vreemde heer er bij, voor de goede diensten, die zij hem bij zijn werk had bewezen.

Eenige weken later kreeg Rika's vader een briefje, dat van denzelfden heer kwam, welke de Zandhoeve zoo mooi had beschreven, en waarin de heer Terlaan vriendelijk werd uitgenodigd eens bij den heer Smit te komen, die in de naburige stad woonde, en dezen naam droeg.

Rika's vader was een man, ijverig en nauwgezet in zijn werk, gelijk zijn schoonvader. Doch in één opzicht althans geleek hij dezen niet. De oude man vreesde God, en vond in des Heeren dienst zijn lust. De schoonvader had hier wel niets tegen, maar zijn hart ging veel meer uit tot zijn werk. Hij ging des Zondags trouw ter kerk, las, als hij niet op reis was, thuis geregeld elken dag uit den Bijbel, en werd alom geprezen als een braaf man; die zijn kinderen met eere groot bracht, en ieder het zijne gaf. Maar daarbij bleef het.

HOOGENBIRK.

INGEZONDEN STUKKEN.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie.)

STRIKT PERSOONLIJK.

Hoogachtbare Redacteur,

Zoo even las ik in de *Heraut* uw stuk „Strikt persoonlijk“ betreffende mijn referaat op de Cent. Past. Conf. te Amersfoort gehouden. Het spreekt van zelf dat de uitspraken in mijn referaat strikt persoonlijk zijn. De uitdrukking in de 13e stelling „bestaat van de zijde der Geref. Kerken geen bezwaar“, bedoelt niet anders dan „naar de uitspraken die de Geref. Kerken“ volgens mijn onderzoek kunnen doen gelden. Het waren trouwens geen stellingen die ik verdedigde, maar conclusies van een referaat, waarin dit alles verduidelijkt werd. Ik heb op het verslag in de *Standaard* waarin nog enkele misstellingen voorkamen, doch overigens de conclusies in hoofdzaak juist weergegeven werden, geen aanmerking gemaakt, omdat de vergadering mij verzocht het referaat in druk te geven. Daar ik het echter noodig achtte voor dat doel met name mijn historische gronden breder te omschrijven, zoo ligt mijn stuk eerst heden voor de pers gereed. Mag ik dien belangstellenden verzoeken, na het eerst gelezen te hebben het te beoordeelen? Ook art. 20 van Ons Program wordt daarin besproken. Tot verdere geruststelling der bewegingen gemoederen (waarom zoo bewogen, als de zaak zoo vast staat?) deel ik alvast mede, dat ik bij de schrapping van het grondwetsartikel en de besteding van het geld voor sociale doeleinden geen zinszin heb opgevoerd door den Staats genaasde kerkelijke fondsen (pastorale). Daar waar dat bezeugen kon worden, en dat kan, dient ongetwijfeld rente betaling of afrekening te geschieden. Ik ben bereid na het overschrijven van mijn opstel te allen tijde en tegen ieder mijn gevoelen daarin uitgedrukt te verdedigen, en eerst bij lezing zal het ook uwe redactie kunnen blijken of in hoeverre mijn voorstel alleen als „curiosum“ waarde heeft. Overigens bewijst ook nu weer de wijze, waarop de belangstelling in mijn opstel van zekere zijde zich uitte, hoe noodig het is en voor de politiek en voor heel de Chr. actie, dat voor alles de kerkelijke kwestie tot een minnelijke en eerlijke oplossing kome.

Met de meeste hoogachting,

Uw dw. Dn.

J. v. LONKHUIJZEN.

Aarlanderveen. 19 Oct. 1906.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Vissingsen A. H. Meijering, te Katwijk a/d. Rijn. — Hoogeveen, H. J. van Andel, te Zuidland.

AANGENOMEN: Durum, J. Jansen, te Nieuw-Buinen. — Kruiningen, J. Koelewijn, cand. te Bunschoten. — St. Pancras en Heer Hooftward, P. Jukkeneke, cand. te Amsterdam.

BEDANKT: Haastrecht, J. Koelewijn, cand. te Bunschoten. — Nieuwveen, P. Jukkeneke, cand. te Amsterdam.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Hoogeveen, E. Warmoltz, te Ter Aa. — Wekerd, J. Rijpsma, cand. te Adorp. — 's-Gravenhage, A. J. Montijn, te Haarlem. — Brummen, J. C. E. van Herwerden, te Heemse. — Herbarum, en Aduard R. H. v. d. Molen, cand. te Oostwold. — Bergambacht, J. G. Dekking, te Monster. — Papendrecht, J. C. V. Meischke, te Raamsdonk. — Zoeterwoude, J. Nauta Am., cand. te Ypecolga. — Stolwijk (toez.), J. C. Kars, te Oudekerk. — Jisp (toez.), J. L. van Apeldoorn, cand. te Helpman.

AANGENOMEN: Schiphol (toez.), H. H. van Amels, cand. te Oudekerk a/d. Amstel. — Obergum, C. R. (toez.), W. A. P. F. L. Jorg, te Garrelsweer. — Voorhout, J. A. Barbas, cand. te Haarlem. — Nieuwendam (toez.), R. E. Wieringa, te Zuidzijpe. — Rotterdam, G. H. Wagenaar, te Leeuwarden. — Nieuw Beerta, C. Pekelharing, te Terwolde.

BEDANKT: Oudewater, G. Benes, te Hoog Bloklant. — Krewerd, J. Werkman, te Wedde. — Drie Huizen en Zuid-Schermer, J. L. van Apeldoorn, cand. te Helpman. — Exmorra, G. J. van der Flier Jr., cand. te 's-Gravenhage.

De E. J. de Groot, rust-pred. zonder financieel steun, beoefend gesteld, is bereid desgevraagd op te treden in den Dienst des Woords. Adres: J. W. de Groot, Rotenlaan, Apeldoorn.

Advertentie.

Na een kortstondig lijden ontsiep heden in den Heere onze geliefde Vader en Bewindvader

PIETER VAN DER LINDEN, Weduwnaar van HELENA SLAUI, eerder Weduwnaar van TRJNTJE JANS, in den ouderdom van 70 jaren.

H. SALVERDA—
V. D. LINDEN—
G. SALVERDA—
W. v. D. LINDEN—
W. H. v. D. LINDEN—

Amsterdam.

OUDEKERK.
P. BEUKELMAN.
J. v. D. LINDEN, Apeldoorn.

P. v. D. LINDEN.
G. v. RIJN—V. D. LINDEN.
W. H. v. RIJN.
HEL. v. D. LINDEN.

HENDR. v. D. LINDEN.
Hij stierf, gelijk hij geleefd heeft. Ook in het aangezicht van den dood mocht hij blijmoedig getuigen: „Die het belooft heeft, is getrouw“.

Utrecht, 29 Oct. 1906.

Ondergeteekende zij het veroorloofd, waar afzonderlijke bevestiging hem ondoenlijk is, hiermede openlijk zijn hartelijken dank te be-
KUYPER.

's Gravenhage, 30 October 1906.

L. G. WEISZ & Co.

Commissionairs in Effecten,
WESTERMARKT No. 21
AMSTERDAM.

ESTEY-Orgels. PACKARD-Orgels. CABLE-Orgels. DOBERTY-Orgels. BURDETT-Orgels.

Steeds in ruime sortering bij
G. A. Goldschmeding
Warmoesstraat 141 en
Keizersgracht 305,
AMSTERDAM.

Catalogus gratis.

EISMA & Co.

Noordeinde 20, den Haag.
Kassiers
Commissionairs in effecten.

TE KOOP

v. meestbiedende bij Meij. Wed. R. DE HAAN te fuhaga: „Calvin Instit.“ uitg. KUYPER en „Calv. verklar. d. Zendbr.“ alles nieuw, prachtig geb. half chagr. A. KUYPER „E Voto“ re uitg. stempelb. met register, nieuw „Flav. Josefus“, al de werken, uitg. TERWOGT, half leer, weinig gebruikt. „Spurgeon Psalmen“, stempelb., weinig gebruikt.

„Van Lummel-Pakket“.

No. 1. Zeevocht, of een zeeman naverdelt door van Lummel kost f 1.75, is keurig om te lezen en met platen. Immers, des schrijvers naam zegt reeds genoeg. Wij leveren thans dat dikke boek voor slechts f 1.50, op zichzelf dus reeds een koopje, en geven er nog een schat Chr. lectuur gratis bij n.l.: No. 2. De diligece of de reis naar de stad der efenis, door J. de Liefde met gekleurde platen 30 cent. No. 3. Enkhuizen in den Geuzentijd, door P. Vergers met gekl. pl. 30 cent. No. 4. De mislukte wraak, door E. Gerdes met gekl. pl. No. 5. De Schoenlapper, idem. No. 6. Kerstzegen, door Gerdes met gekl. pl. No. 7 en 8. Dagboekje of woorden uit den Bijbel, met keurige verklaringen en versjes twee deeltjes samen 450 bladzijden. No. 9—11. Drie versch. bibliotheek-boekjes. No. 12. Drie boeiende gedichten. No. 13 en 14. Twee deeltjes met bekende Chr. liederen twee en driestemmig op muziek gezet, samen 50 stuks. No. 15. De Christen jongeling en het Socialisme, door Dr. Kuiper. No. 16—27. Twaalf lieve verhalen; boekjes alle met een plaatje. No. 28—30. Nog drie verschillende werken elk van 20 cent.

Lees dit nu met aandacht, en denk niet dat moet bedrog zijn, want hier is niets geen bedrog bij, vandaar dat door den heer Van Lenthe van Enschede mij werd geschreven: „Wij waren reer ingenomen met de vele boeken die U ons gestuurd heeft“. En dat kan ieder begrijpen, daar de No. 1—7 al reeds de driedubbele waarde hebben. Zond dus in vertrouwen een postwissel à f 1.20 of voor f 1.25 aan postzegels. Wie twee pakketten gelijk besteld, ontvangt er een poëzie-album en een groot leesboek bij. En wie f 1.50 zendt (of zegels f 1.55) een complete zelfdrukkerij. Schrijf er vooral bij: „Van Lummel-Pakket“ uit De Heraut, Adres: H. VERHOOG, Bazar van goedk. Chr. boeken B 63 en 64 Halfweg.

Uni-bifocale BRILLEN GLAZEN

nieuwste vinding
voor verafalen en lezen te gelijk.
Uitsluitend bij
KAREL VAN BUREN,
Specialiteit
Brillen en Pincenez,
82 Rokin 82.

„VAN LUMMEL-PAKKET“.

No. 1. Zeevocht, of een zeeman naverdelt door van Lummel kost f 1.75, is keurig om te lezen en met platen. Immers, des schrijvers naam zegt reeds genoeg. Wij leveren thans dat dikke boek voor slechts f 1.50, op zichzelf dus reeds een koopje, en geven er nog een schat Chr. lectuur gratis bij n.l.: No. 2. De diligece of de reis naar de stad der efenis, door J. de Liefde met gekleurde platen 30 cent. No. 3. Enkhuizen in den Geuzentijd, door P. Vergers met gekl. pl. 30 cent. No. 4. De mislukte wraak, door E. Gerdes met gekl. pl. No. 5. De Schoenlapper, idem. No. 6. Kerstzegen, door Gerdes met gekl. pl. No. 7 en 8. Dagboekje of woorden uit den Bijbel, met keurige verklaringen en versjes twee deeltjes samen 450 bladzijden. No. 9—11. Drie versch. bibliotheek-boekjes. No. 12. Drie boeiende gedichten. No. 13 en 14. Twee deeltjes met bekende Chr. liederen twee en driestemmig op muziek gezet, samen 50 stuks. No. 15. De Christen jongeling en het Socialisme, door Dr. Kuiper. No. 16—27. Twaalf lieve verhalen; boekjes alle met een plaatje. No. 28—30. Nog drie verschillende werken elk van 20 cent.

Lees dit nu met aandacht, en denk niet dat moet bedrog zijn, want hier is niets geen bedrog bij, vandaar dat door den heer Van Lenthe van Enschede mij werd geschreven: „Wij waren reer ingenomen met de vele boeken die U ons gestuurd heeft“. En dat kan ieder begrijpen, daar de No. 1—7 al reeds de driedubbele waarde hebben. Zond dus in vertrouwen een postwissel à f 1.20 of voor f 1.25 aan postzegels. Wie twee pakketten gelijk besteld, ontvangt er een poëzie-album en een groot leesboek bij. En wie f 1.50 zendt (of zegels f 1.55) een complete zelfdrukkerij. Schrijf er vooral bij: „Van Lummel-Pakket“ uit De Heraut, Adres: H. VERHOOG, Bazar van goedk. Chr. boeken B 63 en 64 Halfweg.

„Van Lummel-Pakket“.

No. 1. Zeevocht, of een zeeman naverdelt door van Lummel kost f 1.75, is keurig om te lezen en met platen. Immers, des schrijvers naam zegt reeds genoeg. Wij leveren thans dat dikke boek voor slechts f 1.50, op zichzelf dus reeds een koopje, en geven er nog een schat Chr. lectuur gratis bij n.l.: No. 2. De diligece of de reis naar de stad der efenis, door J. de Liefde met gekleurde platen 30 cent. No. 3. Enkhuizen in den Geuzentijd, door P. Vergers met gekl. pl. 30 cent. No. 4. De mislukte wraak, door E. Gerdes met gekl. pl. No. 5. De Schoenlapper, idem. No. 6. Kerstzegen, door Gerdes met gekl. pl. No. 7 en 8. Dagboekje of woorden uit den Bijbel, met keurige verklaringen en versjes twee deeltjes samen 450 bladzijden. No. 9—11. Drie versch. bibliotheek-boekjes. No. 12. Drie boeiende gedichten. No. 13 en 14. Twee deeltjes met bekende Chr. liederen twee en driestemmig op muziek gezet, samen 50 stuks. No. 15. De Christen jongeling en het Socialisme, door Dr. Kuiper. No. 16—27. Twaalf lieve verhalen; boekjes alle met een plaatje. No. 28—30. Nog drie verschillende werken elk van 20 cent.

Lees dit nu met aandacht, en denk niet dat moet bedrog zijn, want hier is niets geen bedrog bij, vandaar dat door den heer Van Lenthe van Enschede mij werd geschreven: „Wij waren reer ingenomen met de vele boeken die U ons gestuurd heeft“. En dat kan ieder begrijpen, daar de No. 1—7 al reeds de driedubbele waarde hebben. Zond dus in vertrouwen een postwissel à f 1.20 of voor f 1.25 aan postzegels. Wie twee pakketten gelijk besteld, ontvangt er een poëzie-album en een groot leesboek bij. En wie f 1.50 zendt (of zegels f 1.55) een complete zelfdrukkerij. Schrijf er vooral bij: „Van Lummel-Pakket“ uit De Heraut, Adres: H. VERHOOG, Bazar van goedk. Chr. boeken B 63 en 64 Halfweg.

„Van Lummel-Pakket“.

No. 1. Zeevocht, of een zeeman naverdelt door van Lummel kost f 1.75, is keurig om te lezen en met platen. Immers, des schrijvers naam zegt reeds genoeg. Wij leveren thans dat dikke boek voor slechts f 1.50, op zichzelf dus reeds een koopje, en geven er nog een schat Chr. lectuur gratis bij n.l.: No. 2. De diligece of de reis naar de stad der efenis, door J. de Liefde met gekleurde platen 30 cent. No. 3. Enkhuizen in den Geuzentijd, door P. Vergers met gekl. pl. 30 cent. No. 4. De mislukte wraak, door E. Gerdes met gekl. pl. No. 5. De Schoenlapper, idem. No. 6. Kerstzegen, door Gerdes met gekl. pl. No. 7 en 8. Dagboekje of woorden uit den Bijbel, met keurige verklaringen en versjes twee deeltjes samen 450 bladzijden. No. 9—11. Drie versch. bibliotheek-boekjes. No. 12. Drie boeiende gedichten. No. 13 en 14. Twee deeltjes met bekende Chr. liederen twee en driestemmig op muziek gezet, samen 50 stuks. No. 15. De Christen jongeling en het Socialisme, door Dr. Kuiper. No. 16—27. Twaalf lieve verhalen; boekjes alle met een plaatje. No. 28—30. Nog drie verschillende werken elk van 20 cent.

Lees dit nu met aandacht, en denk niet dat moet bedrog zijn, want hier is niets geen bedrog bij, vandaar dat door den heer Van Lenthe van Enschede mij werd geschreven: „Wij waren reer ingenomen met de vele boeken die U ons gestuurd heeft“. En dat kan ieder begrijpen, daar de No. 1—7 al reeds de driedubbele waarde hebben. Zond dus in vertrouwen een postwissel à f 1.20 of voor f 1.25 aan postzegels. Wie twee pakketten gelijk besteld, ontvangt er een poëzie-album en een groot leesboek bij. En wie f 1.50 zendt (of zegels f 1.55) een complete zelfdrukkerij. Schrijf er vooral bij: „Van Lummel-Pakket“ uit De Heraut, Adres: H. VERHOOG, Bazar van goedk. Chr. boeken B 63 en 64 Halfweg.

„Van Lummel-Pakket“.

No. 1. Zeevocht, of een zeeman naverdelt door van Lummel kost f 1.75, is keurig om te lezen en met platen. Immers, des schrijvers naam zegt reeds genoeg. Wij leveren thans dat dikke boek voor slechts f 1.50, op zichzelf dus reeds een koopje, en geven er nog een schat Chr. lectuur gratis bij n.l.: No. 2. De diligece of de reis naar de stad der efenis, door J. de Liefde met gekleurde platen 30 cent. No. 3. Enkhuizen in den Geuzentijd, door P. Vergers met gekl. pl. 30 cent. No. 4. De mislukte wraak, door E. Gerdes met gekl. pl. No. 5. De Schoenlapper, idem. No. 6. Kerstzegen, door Gerdes met gekl. pl. No. 7 en 8. Dagboekje of woorden uit den Bijbel, met keurige verklaringen en versjes twee deeltjes samen 450 bladzijden. No. 9—11. Drie versch. bibliotheek-boekjes. No. 12. Drie boeiende gedichten. No. 13 en 14. Twee deeltjes met bekende Chr. liederen twee en driestemmig op muziek gezet, samen 50 stuks. No. 15. De Christen jongeling en het Socialisme, door Dr. Kuiper. No. 16—27. Twaalf lieve verhalen; boekjes alle met een plaatje. No. 28—30. Nog drie verschillende werken elk van 20 cent.

Lees dit nu met aandacht, en denk niet dat moet bedrog zijn, want hier is niets geen bedrog bij, vandaar dat door den heer Van Lenthe van Enschede mij werd geschreven: „Wij waren reer ingenomen met de vele boeken die U ons gestuurd heeft“. En dat kan ieder begrijpen, daar de No. 1—7 al reeds de driedubbele waarde hebben. Zond dus in vertrouwen een postwissel à f 1.20 of voor f 1.25 aan postzegels. Wie twee pakketten gelijk besteld, ontvangt er een poëzie-album en een groot leesboek bij. En wie f 1.50 zendt (of zegels f 1.55) een complete zelfdrukkerij. Schrijf er vooral bij: „Van Lummel-Pakket“ uit De Heraut, Adres: H. VERHOOG, Bazar van goedk. Chr. boeken B 63 en 64 Halfweg.

„Van Lummel-Pakket“.

No. 1. Zeevocht, of een zeeman naverdelt door van Lummel kost f 1.75, is keurig om te lezen en met platen. Immers, des schrijvers naam zegt reeds genoeg. Wij leveren thans dat dikke boek voor slechts f 1.50, op zichzelf dus reeds een koopje, en geven er nog een schat Chr. lectuur gratis bij n.l.: No. 2. De diligece of de reis naar de stad der efenis, door J. de Liefde met gekleurde platen 30 cent. No. 3. Enkhuizen in den Geuzentijd, door P. Vergers met gekl. pl. 30 cent. No. 4. De mislukte wraak, door E. Gerdes met gekl. pl. No. 5. De Schoenlapper, idem. No. 6. Kerstzegen, door Gerdes met gekl. pl. No. 7 en 8. Dagboekje of woorden uit den Bijbel, met keurige verklaringen en versjes twee deeltjes samen 450 bladzijden. No. 9—11. Drie versch. bibliotheek-boekjes. No. 12. Drie boeiende gedichten. No. 13 en 14. Twee deeltjes met bekende Chr. liederen twee en driestemmig op muziek gezet, samen 50 stuks. No. 15. De Christen jongeling en het Socialisme, door Dr. Kuiper. No. 16—27. Twaalf lieve verhalen; boekjes alle met een plaatje. No. 28—30. Nog drie verschillende werken elk van 20 cent.

Lees dit nu met aandacht, en denk niet dat moet bedrog zijn, want hier is niets geen bedrog bij, vandaar dat door den heer Van Lenthe van Enschede mij werd geschreven: „Wij waren reer ingenomen met de vele boeken die U ons gestuurd heeft“. En dat kan ieder begrijpen, daar de No. 1—7 al reeds de driedubbele waarde hebben. Zond dus in vertrouwen een postwissel à f 1.20 of voor f 1.25 aan postzegels. Wie twee pakketten gelijk besteld, ontvangt er een poëzie-album en een groot leesboek bij. En wie f 1.50 zendt (of zegels f 1.55) een complete zelfdrukkerij. Schrijf er vooral bij: „Van Lummel-Pakket“ uit De Heraut, Adres: H. VERHOOG, Bazar van goedk. Chr. boeken B 63 en 64 Halfweg.

„Van Lummel-Pakket“.

No. 1. Zeevocht, of een zeeman naverdelt door van Lummel kost f 1.75, is keurig om te lezen en met platen. Immers, des schrijvers naam zegt reeds genoeg. Wij leveren thans dat dikke boek voor slechts f 1.50, op zichzelf dus reeds een koopje, en geven er nog een schat Chr. lectuur gratis bij n.l.: No. 2. De diligece of de reis naar de stad der efenis, door J. de Liefde met gekleurde platen 30 cent. No. 3. Enkhuizen in den Geuzentijd, door P. Vergers met gekl. pl. 30 cent. No. 4. De mislukte wraak, door E. Gerdes met gekl. pl. No. 5. De Schoenlapper, idem. No. 6. Kerstzegen, door Gerdes met gekl. pl. No. 7 en 8. Dagboekje of woorden uit den Bijbel, met keurige verklaringen en versjes twee deeltjes samen 450 bladzijden. No. 9—11. Drie versch. bibliotheek-boekjes. No. 12. Drie boeiende gedichten. No. 13 en 14. Twee deeltjes met bekende Chr. liederen twee en driestemmig op muziek gezet, samen 50 stuks. No. 15. De Christen jongeling en het Socialisme, door Dr. Kuiper. No. 16—27. Twaalf lieve verhalen; boekjes alle met een plaatje. No. 28—30. Nog drie verschillende werken elk van 20 cent.

Lees dit nu met aandacht, en denk niet dat moet bedrog zijn, want hier is niets geen bedrog bij, vandaar dat door den heer Van Lenthe van Enschede mij werd geschreven: „Wij waren reer ingenomen met de vele boeken die U ons gestuurd heeft“. En dat kan ieder begrijpen, daar de No. 1—7 al reeds de driedubbele waarde hebben. Zond dus in vertrouwen een postwissel à f 1.20 of voor f 1.25 aan postzegels. Wie twee pakketten gelijk besteld, ontvangt er een poëzie-album en een groot leesboek bij. En wie f 1.50 zendt (of zegels f 1.55) een complete zelfdrukkerij. Schrijf er vooral bij: „Van Lummel-Pakket“ uit De Heraut, Adres: H. VERHOOG, Bazar van goedk. Chr. boeken B 63 en 64 Halfweg.

„Van Lummel-Pakket“.

No. 1. Zeevocht, of een zeeman naverdelt door van Lummel kost f 1.75, is keurig om te lezen en met platen. Immers, des schrijvers naam zegt reeds genoeg. Wij leveren thans dat dikke boek voor slechts f 1.50, op zichzelf dus reeds een koopje, en geven er nog een schat Chr. lectuur gratis bij n.l.: No. 2. De diligece of de reis naar de stad der efenis, door J. de Liefde met gekleurde platen 30 cent. No. 3. Enkhuizen in den Geuzentijd, door P. Vergers met gekl. pl. 30 cent. No. 4. De mislukte wraak, door E. Gerdes met gekl. pl. No. 5. De Schoenlapper, idem. No. 6. Kerstzegen, door Gerdes met gekl. pl. No. 7 en 8. Dagboekje of woorden uit den Bijbel, met keurige verklaringen en versjes twee deeltjes samen 450 bladzijden. No. 9—11. Drie versch. bibliotheek-boekjes. No. 12. Drie boeiende gedichten. No. 13 en 14. Twee deeltjes met bekende Chr. liederen twee en driestemmig op muziek gezet, samen 50 stuks. No. 15. De Christen jongeling en het Socialisme, door Dr. Kuiper. No. 16—27. Twaalf lieve verhalen; boekjes alle met een plaatje. No. 28—30. Nog drie verschillende werken elk van 20 cent.

Lees dit nu met aandacht, en denk niet dat moet bedrog zijn, want hier is niets geen bedrog bij, vandaar dat door den heer Van Lenthe van Enschede mij werd geschreven: „Wij waren reer ingenomen met de vele boeken die U ons gestuurd heeft“. En dat kan ieder begrijpen, daar de No. 1—7 al reeds de driedubbele waarde hebben. Zond dus in vertrouwen een postwissel à f 1.20 of voor f 1.25 aan postzegels. Wie twee pakketten gelijk besteld, ontvangt er een poëzie-album en een groot leesboek bij. En wie f 1.50 zendt (of zegels f 1.55) een complete zelfdrukkerij. Schrijf er vooral bij: „Van Lummel-Pakket“ uit De Heraut, Adres: H. VERHOOG, Bazar van goedk. Chr. boeken B 63 en 64 Halfweg.

„Van Lummel-Pakket“.

No. 1. Zeevocht, of een zeeman naverdelt door van Lummel kost f 1.75, is keurig om te lezen en met platen. Immers, des schrijvers naam zegt reeds genoeg. Wij leveren thans dat dikke boek voor slechts f 1.50, op zichzelf dus reeds een koopje, en geven er nog een schat Chr. lectuur gratis bij n.l.: No. 2. De diligece of de reis naar de stad der efenis, door J. de Liefde met gekleurde platen 30 cent. No. 3. Enkhuizen in den Geuzentijd, door P. Vergers met gekl. pl. 30 cent. No. 4. De mislukte wraak, door E. Gerdes met gekl. pl. No. 5. De Schoenlapper, idem. No. 6. Kerstzegen, door Gerdes met gekl. pl. No. 7 en 8. Dagboekje of woorden uit den Bijbel, met keurige verklaringen en versjes twee deeltjes samen 450 bladzijden. No. 9—11. Drie versch. bibliotheek-boekjes. No. 12. Drie boeiende gedichten. No. 13 en 14. Twee deeltjes met bekende Chr. liederen twee en driestemmig op muziek gezet, samen 50 stuks. No. 15. De Christen jongeling en het Socialisme, door Dr. Kuiper. No. 16—27. Twaalf lieve verhalen; boekjes alle met een plaatje. No. 28—30. Nog drie verschillende werken elk van 20 cent.

Lees dit nu met aandacht, en denk niet dat moet bedrog zijn, want hier is niets geen bedrog bij, vandaar dat door den heer Van Lenthe van Enschede mij werd geschreven: „Wij waren reer ingenomen met de vele boeken die U ons gestuurd heeft“. En dat kan ieder begrijpen, daar de No. 1—7 al reeds de driedubbele waarde hebben. Zond dus in vertrouwen een postwissel à f 1.20 of voor f 1.25 aan postzegels. Wie twee pakketten gelijk besteld, ontvangt er een poëzie-album en een groot leesboek bij. En wie f 1.50 zendt (of zegels f 1.55) een complete zelfdrukkerij. Schrijf er vooral bij: „Van Lummel-Pakket“ uit De Heraut, Adres: H. VERHOOG, Bazar van goedk. Chr. boeken B 63 en 64 Halfweg.

„Van Lummel-Pakket“.

No. 1. Zeevocht, of een zeeman naverdelt door van Lummel kost f 1.75, is keurig om te lezen en met platen. Immers, des schrijvers naam zegt reeds genoeg. Wij leveren thans dat dikke boek voor slechts f 1.50, op zichzelf dus reeds een koopje, en geven er nog een schat Chr. lectuur gratis bij n.l.: No. 2. De diligece of de reis naar de stad der efenis, door J. de Liefde met gekleurde platen 30 cent. No. 3. Enkhuizen in den Geuzentijd, door P. Vergers met gekl. pl. 30 cent. No. 4. De mislukte wraak, door E. Gerdes met gekl. pl. No. 5. De Schoenlapper, idem. No. 6. Kerstzegen, door Gerdes met gekl. pl. No. 7 en 8. Dagboekje of woorden uit den Bijbel, met keurige verklaringen en versjes twee deeltjes samen 450 bladzijden. No. 9—11. Drie versch. bibliotheek-boekjes. No. 12. Drie boeiende gedichten. No. 13 en 14. Twee deeltjes met bekende Chr. liederen twee en driestemmig op muziek gezet, samen 50 stuks. No. 15. De Christen jongeling en het Socialisme, door Dr. Kuiper. No. 16—27. Twaalf lieve verhalen; boekjes alle met een plaatje. No. 28—30. Nog drie verschillende werken elk van 20 cent.

Lees dit nu met aandacht, en denk niet dat moet bedrog zijn, want hier is niets geen bedrog bij, vandaar dat door den heer Van Lenthe van Enschede mij werd geschreven: „Wij waren reer ingenomen met de vele boeken die U ons gestuurd heeft“. En dat kan ieder begrijpen, daar de No. 1—7 al reeds de driedubbele waarde hebben. Zond dus in vertrouwen een postwissel à f 1.20 of voor f 1.25 aan postzegels. Wie twee pakketten gelijk besteld, ontvangt er een poëzie-album en een groot leesboek bij. En wie f 1.50 zendt (of zegels f 1.55) een complete zelfdrukkerij. Schrijf er vooral bij: „Van Lummel-Pakket“ uit De Heraut, Adres: H. VERHOOG, Bazar van goedk. Chr. boeken B 63 en 64 Halfweg.

„Van Lummel-Pakket“.

TERINGLIJDERS.

Uw genezing is beslist mogelijk. Gij allen die hoest, die pijn hebt in borst of longen, zij die de kiem in U draagt dezer geveerde ziekte, zij allen vrees niet meer er is hulpe voor U, gebruik het beroemde **SIMSON EXTRACT** en zij zult beterschap bespeuren; velen zijn er reeds door geholpen, hun lijden verzacht.

Neemt een proef, reeds bij de 1e flacon gevoelt gij U veel beter. Deze Simson Extract is alleen verkrijgbaar in verzeg. flacons bij het Hoofdepot voor Nederland, MEIJER, Schiedamsdijk 77, Rotterdam.

Prijs per flacon voor 8 dagen 3 gulden, bij 3 flacons franco.

Zending na ontvangst postwissel of onder rembours.

Buitengewoon goedkoop aanbod. Huisgezin, Catechisatie en Zondagsschool.

100 boekjes van Hoogenbirk, Gerdes, Hesba Stretton, Vergers, Looman, Klinkenberg, Keuning en vele andere bekende schrijvers, met veel plaatjes. Een gezamenlijke waarde van f 22.50, prachtige verzameling, worden franco voor f 6.25 toegezonden door J. W. RISTERS, Boekhandelaar, Minrebroedersstraat 13 te Utrecht.

Kerken-Ordening

GESTELD IN DE
Nationale Synode der Gereformeerde Kerken,

te zamen geroepen en gehouden binnen Dordrecht in de jaren 1618 en 1619, en zoodat ze in vastgesteld door de Generale Synode der Gereformeerde Kerken in Nederland, gehouden te UTRECHT 22 Augustus — 7 September 1905.

Officieel geautoriseerde uitgave met voorwoord van Prof. Dr. H. BAVINCK, Dr. J. HANIA en Prof. Dr. F. L. RUTGERS.

Prijs 10 Cent.

Amsterdam—Pretoria. Hoveker & Wormser.

Verschenen bij KEMINK & ZOON, Utrecht: **WASDOM.**

Rede tot opening van den cursus 1906-1907 aan de Theologische School